

T1. Bab 1: Sejarah dan Kita

Pengertian Sejarah

Maksud sejarah:

Pohon, pokok, salasilah, riwayat, keturunan, asal usul

Ibn Khaldun

Perubahan 变化

Herodotus

Sebab dan akibat 前因后果

Muhd. Yusof Ibrahim

Catatan mengenai sesuatu 事情的记录

Ciri-ciri Sejarah 特征

Tepat dan benar 真实

Penting dan bermakna 有意义

Sebab dan akibat

Kaedah Pengajian Sejarah 研究sej的方法

Kaedah Lisan 讲话的

Wujud unsur **tokok tambah**

就是说加那些有的没的, 例如mitos, dongeng, etc.

Kaedah Bertulis

Batu Bersurat那种

Kaedah Arkeologi

Angkasa lepas, maritim, **gali cari**

Ketepatan usia bahan dapati disahkan

Sumber Sejarah

Sumber Primer/Pertama

belum diolah atau ditafsir 还没有被过滤的, original

cth: fosil, surat

Sumber Sekunder/Kedua

Sudah diolah atau ditafsir 研究过后的【人造的】

Cth: majalah, ensiklopedia

T1. Bab 2: Zaman Prasejarah

Paleolitik, Mesolitik, Neolitik dan Logam

Malaysia tdk mengalami M kerana alat batu Hoabinh wujud di Bukit Jawa pada awal Zaman P
就是讲malaysia 没有经历M是因为当malaysia在P时已经有那个batu Hoabinh了

Paleolitik (最老牙)

Ciri Petempatan	Berpindah-randah 搬来搬去 Gua dan tasik
Kegiatan dan Peralatan	Memburu, memungut hasil hutan Alat batu 用石头
Kepercayaan	Animisme 相信所有关于大自然的东西都有神 Mengamalkan perkuburan
Kawasan di Malaysia	Bukit Jawa, Kota Tampan, Bukit Bunuh di Lenggong, Perak Gua Niah, Sarawak Tingkayu, Sabah

Neolitik

Ciri Petempatan	Bermasyarakat 开始团结了 Gua dan sungai
Kegiatan dan Peralatan	Tembikar 瓷器 Bercucuk tanam 有种东西了 Menangkap ikan dan menternak binatang Memburu dan memungut hasil hutan Berdagang (tukar barang/ barter) 交换东西 Menggunakan alat batu spt beliung dan pemukul kulit kayu Mencipta barang kemas 有首饰
Kepercayaan	Animisme
Kawasan di Malaysia	Gua Cha, Kelantan Bukit Tengkorak, Sabah

Logam

Ciri Petempatan	Menetap 定居
Kegiatan dan Peralatan	Alat logam dihasilkan drp gangsa dan besi 金属 Bercucuk tanam Menangkap ikan dan menternak binatang

	Memburu dan memungut hasil hutan Berdagang (tukar barang/ barter)
Kepercayaan	Kepercayaan tertentu 各自有不同信仰 Pengebumian menggunakan kepingan batu
Kawasan di Malaysia	Sg. Tembeling, Pahang Gua Harimau dan Changkat Menter, Perak

总之

paleolitik是用石头的

neolitik是tembikar

logam就是logam咯

neolitik和logam最大的分别就是他们用的东西和信仰~

T1. Bab 3: Kerajaan Awal di AT

Agraria

Pertanian 农业

Berburu, mengutip hasil hutan dan menangkap ikan
Bertani dan menternak binatang.
Membina empangan dan saluran

1. Kerajaan Angkor
 2. Pusat kerajaan di hilir Sungai Mekong
 3. Sekitar tasik Tonle Sap
 4. **Baray untuk pertanian** baray是大水池
 5. **Devaraja mempunyai kuasa mutlak** 有所有权利
 6. Dibantu oleh kerabat
 7. Zaman kegemilangan: **Suryavaraman II**
 8. Hindu-Buddha
-
9. Kerajaan Funan
 10. Pusat kerajaan di **Vyadhapura**
 11. **Empangan, saluran dan takungan air mengairi kws pertanian**
 12. 1st Raja, Kaundinya, gelaran Kurung Bnam
 13. Fan Shih-man jeneral yang agung
 14. **Pelabuhan Oc-Eo Funan**
[比较特别, 有一个叫Oc-Eo的码头]

Maritim

Perdagangan 做生意

Membuat kapal dan perikanan
Sungai sbg laluan perdagangan ke kws pedalaman
Dilengkapi air, tempat tinggal, menyimpan barang dagangan, dan kws jual-beli
Pusat pengumpulan brangan dan pelabuhan entrepot
Mahir membuat kapal dan menguasai ilmu pelayaran

1. Kerajaan Champa
 2. Diasaskan oleh Chu-Lien
 3. **Hindu**
 4. Pelabahan **Inderapura**
 5. Dipengaruhi oleh China lalu lenyap
 6. Diterajui oleh **Bhadravarman**
-
7. Kerajaan Chih Tu
 8. Diasaskan oleh **Raja Guatama**
 9. Dibantu oleh 3 org menteri
 10. Mengikut **corak pemerintahan Srivijaya**
 11. **Hindu**

12. Kerajaan Srivijaya
13. Berpusat di Palembang (pelabuhan)
14. Raja di Gunung, Maharaja di Pulau
15. 3 bhg pentadbiran: diraja, ketenteraan dan daerah
16. Pusat pengumpulan brangan

17. Kedah Tua
18. Kataha atau Cheh-Cha
19. Pelabuhan awal di Sungai Mas lalu pindah ke Lembah Bujang
20. Dipengaruhi oleh China lalu Hindu
21. Gunung Jerai sbg panduan untuk singgah
22. Kegemilangan: Sultan al-Mutawakil
23. 还有要知道有什么 manik, wang perak 还有 kaca的, 考试我才给他骗掉

24. Majapahit
25. Diasaskan oleh Raden Wijaya
26. Hindu-Buddha
27. Undang Manu
28. Dibantu oleh Perdana Menteri dan 4 org menteri
29. Devaraja
30. Kegemilangan: Hayam Wuruk (Raja Senagara) dibantu oleh Patih Gajah Mada
31. Pelabuhan: Kataha (Kedah Tua) dan Temasik

这个我不会啦

你们agak agak咯 XD

AM 是 Devaraja

第一个和最后一个~

T1. Bab 4: Pengasasan Kesultanan Malay Melaka

Parameswara Pengasas Kesultanan Melayu Melaka

Kejatuhan Srivijaya muncul Majapahit

Majapahit menguasai Srivijaya

Ditentang oleh Parameswara tetapi tidak berjaya dan diserang oleh Majapahit

[Majapahit管Srivijaya然后被Parameswara反抗]

Parameswara berundur ke Temasik [Singapore] dan disambut baik oleh Temagi

Parameswara membunuh Temagi dan menjadi pemerintah

然后那时Temasik是under Siam的

so **Siam menuntut bela**[讨回公道酱] dan Majapahit ingin menaklukinya

Parameswara menuju ke Muar, Sening Ujung, dan Bertam

Tiba di **kg nelayan yang berhampiran dengan laut**

Air mudah didapat

BMB dijadikan petunjuk dan memudahkan urusan Selat Melaka

Pokok bakau dan api-api sbg pertahanan dan pelindung semula jadi

Tidak diganggu oleh angin monsun

Asal Usul Nama Melaka

1. Parameswara的狗和pelanduk 的故事
你们懂的啦
那个pelanduk踢死parameswara的狗【不知道有没有死
2. Istilah Arab
Mulaqah- pertemuan 遇见
Malakat- perhimpunan segala dagang
3. Pokok melaka juga dikenali sbg **Amalaka** yg merupakan pokok pertama

Kegigihan Parameswara Membangun Melaka

1. Sistem pemerintahan yang teratur
2. Kemudahan pelabuhan
3. Hubungan diplomatik
4. **Menjalinkan hubungan diplomatik dgn Siam utk mengiktiraf kedaulatan Melaka**
5. **Lawatan Laksamana Yin Ching dan Laksamana Cheng Ho dari China**
【那个郑和下西洋】
6. **Melaka menjadi negeri naungan China** dan bersetuju utk menghantar ufti
7. **China mengurniakan payung kuning, cap mohor, sepersalinan pakaian sbg tanda pengiktirafan**
8. Siam dan Majapahit tdk menyerang Melaka lagi
没有攻打是因为得到China的保护~
9. Bantuan Org Laut
Mahir ttg selok-belok Selat Melaka
还有一个是因为他们taat setia~
10. Ikatan Konsep Daulat

T1. Bab 5: Kegemilangan Melaka

Pentadbiran yg Sistematis

Raja/Sultan

Sistem Pembesar Empat Lipatan

Sultan
• Menyelaras semua kegiatan ekonomi • Lambang perpaduan • Mengetuai hubungan diplomatik • Ketua Islam dan adat istiadat Melayu • Mengetuai angkatan tentera • Melantik pembesar negeri

Bendahara	P. Bendahari	Temenggung	Laksamana
• Penasihat raja • Menteri utama • Ketua turus angkatan perang • Ketua hakim • Pemangku sultan	• Pemungut hasil atau ufti • Ketua segala Bendahari dan Syahbandar • Ketua urusetia istana	• Ketua polis dan penjara • Penguasa bandar dan Kota Melaka • Protokol istana • Hakim di darat	• Ketua angkatan laut • Pengawal peribadi raja • Ketua duta • Mengetuai utusan

Pembesar diberi kuasa untuk mentadbir wilayah dan kws tersebut dipanggil "kawasan pegangan".

管的地方叫做kws pegangan

Pembesar juga memungut cukai di "kawasan pemakanan"

然后他们在那边收税就叫做kws pemakanan (?) XD

Pusat Perdagangan

Kedudukan Geografi

1. Kedudukan yang **strategik** [哎呀每一个都strategik的~]
2. Muara sungai yang membolehkan kapal berlabuh
3. Terlindung drp AM

Pemangkin Kemajuan Perdagangan di Melaka

4. Peranan Syahbandar

Menguruskan pasar dan gudang

Menjaga kebajikan dan keselamatan pedagang

Memeriksa alat timbang dan sukat serta mata wang

Hakim di pelabuhan

Menguatkuasakan peraturan keluar masuk kapal

Menguruskan kapal

• Peranan Laksamana dan Orang Laut

Laksamana: menjaga keselamatan perairan Selat Melaka

Tugas mengawal dilakukan oleh Org Laut

- Keberkesanan Undang-undang Laut Melaka
- Kemudahan di pelabuhan
- Sistem cukai dan surat kebenaran berniaga
Pedagang perlu mendapatkan surat kebenaran berniaga untuk berjual beli
- Penggunaan sistem mata wang
- Pelabuhan entrepot
- Bahasa Melayu sbg Lingua Franca

Kematangan Hubungan Luar

Hubungan Serantau

1. Hubungan diplomatik antara **Melaka dgn Pasai** terjalin melalui perkahwinan antara Sultan Megat Iskandar Shah dgn puteri Pasai.
Setaraf dan menggunakan "**salam**".
2. Melaka menakluki **Kampar dan Siak** dan memberi **taraf naungan**, istilah "**sembah**" digunakan

Hubungan antarabangsa Melaka

1. China: As told in Bab 4
2. Siam: Melaka menghantar utusan diplomatik ke Siam utk menjaga kepentingan ekonomi
3. Ryukyu [Japan]: terjalin dlm bentuk hubungan diplomatik dan perdagangan
[有一个日本商人在Melaka犯了罪, 然后sultan还是谁就写信给ryukyu的头?]
4. Gujarat: kegiatan perdagangan, menyebarkan agama Islam

Pusat Pengembangan Agama Islam

Kedatangan Agama Islam ke Melaka

1. Perkahwinan sultan Melaka
2. Disebarkan oleh mubaligh Arab
3. Pedangang Islam menjalankan kegiatan dakwah
4. Berkahwin dgn penduduk setempat
5. Membawa ahli agama untuk berdakwah

Keunggulan Melaka sbg Pusat Penyebaran Agama Islam

6. Ulama menjadi guru utk mengajar ilmu agama
7. Pendakwah menjalankan kegiatan dakwah
8. Raja menyambut baik, menyokong dan melibatkan diri dlm usaha mengembangkan agama Islam
9. Istana sbg tempat menterjemah, menyadur, dan menyimpan kitab

Kegigihan Melaka Menyebarkan Agama Islam ke AT

10. Perdagangan
11. Tentera upahan
12. **Penaklukan (不勉强)**

13. Peranan ahli agama
14. Perkahwinan
15. Peranan pemerintah Melaka sendiri

Sinar Islam di Melaka

16. Gelaran raja digantikan dengan sultan.
17. Ulama menasihati sultan dlm hal ehwal pemerintahan
18. Undang-undang fikah mempengaruhi Hukum Kanun Melaka dan Undang-undang Laut Melaka
19. Masjid dan madrasah dijadikan pusat pengajian agama
20. Mempengaruhi hidup masyarakat

Pusat Kegiatan Ilmu

Peranan Istana sbg Pusat Kegiatan Intelektual

Jurutulis	Pengarang	Ulama
• Mengarang surat rasmi raja • Menggubal perjanjian • Menjadi guru kepada anak raja	• Mengarang sejarah • Menghasilkan kesusasteraan • Menyusun salasilah raja • Mencatat diari istana	• Menulis dan menterjemah kitab

Istana

1. Tempat perkumpulan golongan cerdik pantai
2. Tempat menyimpan buku-buku
3. Mengadakan perbincangan dan perdebatan alim ulama mengenai hal agama

Perluasan Kuasa

Cara-cara perluasan Kuasa

1. Penaklukan
2. Perkahwinan
3. Kerelaan raja negeri lain
4. **Kebijaksanaan Pemimpin**
5. **Sultan Muzaffar Shah**
6. Menghantar Tun Perak bagi menghadapi serangan Siam terhdp Melaka
7. **Menjalin hubungan diplomatik dgn China**
8. **Menyelesaikan perbalahan antara Melayu dgn India-Muslim**

8. **Sultan Mansor Shah**
9. Menguasai Bernam dan Perak
10. **Menghalang Pahang, Kampar dan Inderagiri membebaskan diri**
11. **Sultan Alauddin Riayat Shah**
12. 半夜抓贼
13. **Tun Perak**
14. Menghalang serangan Siam
15. Mengarahkan pengikutnya membawa keluarga berpindah ke Melaka
16. Menggunakan perahu kecil sbg muslihat
17. **Mengikat jamung di pokok bakau untuk mengelirukan tentera Siam**
18. Menguasai Pahang
19. **Tidak menuntut bela apabila Tun Besar dibunuh oleh Raja Muhammad**
[Tun Besar是Tun Perak的儿子,详情过后再讲]

T1. Bab 6: Kemerosotan Melaka

马六甲在Sultan Mansor Shah 的统治下 mencapai kegemilangan, 而在Sultan Mahmud Shah的统治下 mengalami kemerosotan.

马六甲王朝灭亡的原因:

- a) Kelemahan kepemimpinan
- b) Masalah perpaduan
- c) Kelemahan tentera Melaka
- d) Kedatangan Portugis

Kelemahan Kepimpinan

Bendahara **Tun Mutahir**

1. **Bersikap pilih kasih** 偏心咯
2. Difitnah cuba mengatasi kekayaan sultan 那些pembesar就很不爽咯 结果诬赖他呗~
3. Sultan Mahmud Shah还没有查清楚就判他家死刑
4. Sultan sedar akan kesilapannya lalu menyerahkan pemerintahan negeri kpd Raja Ahmad 后来知道错了就把他的权力那些交给Raja Ahmad

Raja Ahmad

5. Tdk cekap dan lemah
6. **Bendahara Tun Perpatih**
7. **Uzur dan tepok** 人老了然后很多病

因为没有好的统治者, 结果fitnah来fitnah去, cukai又收一大堆, 那些pedagang就不要来 Melaka咯~

Masalah Perpaduan

Tun Mutahir pilih kasih dan **menimbulkan persaingan antara Melayu dgn India-Muslim** [India-Muslim和Melayu又开始竞争了~显]

Perebutan pengaruh antara Laksamana Khoja Hassan dgn Tun Mutahir

Laksamana Khoja Hassan只是争pengaruh罢了, 他没有fitnah Tun Mutahir

[个人判断是他职位不够高 =.= 自己猜测啦]

Raja Mendaliar memfitnah Tun Mutahir menyebabkan sultan membunuh Tun Mutahir 就是那个诬赖他要 mengatasi kekayaan sultan的那个咯

[他职位够高了 XD]

Kelemahan Askar Melaka

1. Menggunakan senjata tradisional
2. Tidak mempunyai struktur yg lengkap
3. Askar upahan dari Jawa melarikan diri
总之叻, 他们的senjata很old kaki 的咯, 然后他们没有完善的struktur, 那些Jawa的兵就做

逃兵

Kedatangan Portugis

葡萄牙人是欧洲最早开始航海的
他们也是最早到达马六甲的欧洲人。

Gospel 宗教

葡萄牙人来到东方是为了要传播基督教, 他们想要消灭东方的伊斯兰教, 包括传播伊斯兰教的马六甲。
然后他们要meneruskan perang salib

Gold 金钱

找rempah

因为Islam的人从马六甲拿这些rempah到西方卖, 赚到很多钱。

所以如果葡萄牙人能够占领perdagangan rempah, 他们就不用花很多钱跟那些Islam的人买。

Orang-orang Eropah memerlukan rempah ratus untuk

- a) Mengawet makanan
- b) Menyedapkan makanan
- c) Memanaskan badan

Glory 光荣

Putera Henry menggalakkan orang Portugis menjelajah ke Timur.

i. Bartholomew Diaz berjaya sampai di Tanjung Harapan pada tahun 1488.

ii. Vasco da Gama tiba di India pada tahun 1498.

iii. Lopez de Sequeira tiba di Melaka pada tahun 1509.

这个看他们的名字最后一个字

D, G, S

英文字母跟alphabet排

哪里一个在前面就是先到的~

葡萄牙国王派Lopez de Sequeira 到马六甲 untuk memulakan hubungan dua hala.

Kedatangan mereka disambut baik oleh Sultan Mahmud Shah

然后他允许他们做生意

Jawa & Gujerat的Islam人知道了他们要menguasai rempah dan menentang Islam

他们就mengadu kpd Tun Mutahir咯

结果就抓掉那些portugis人, 包括Ruy de Araujo

几个死掉然后Lopez就和一些逃命去Goa.

过后Raja Portugal就派Alfonso de Albuquerque[记住蕙贤]带领海军去攻打Melaka

Alfonso 提出三个要求

- a) 释放 semua tawanan Portugis.
- b) Melaka 赔偿给Portugal.
- c) Portugis在那里城堡

当马六甲苏丹拒绝他, 他就攻打马六甲。

Serangan pertama dilancarkan oleh orang-orang Portugis pada 25 Julai 1511.

i. Dalam serangan tersebut, Portugis berjaya menguasai jambatan Sungai Melaka.

ii. Angkatan tentera Melaka mengukuhkan semangat dengan mendengar kisah *Hikayat Muhammad Ali*

Hanafiah.

考试可能会问那个Hikayat拿来做什么的

答案是mengukuhkan semangat

Serangan kedua Portugis dilancarkan pada 10 Ogos 1511.

i. Dalam serangan itu, Alfonso berjaya menguasai Melaka.

ii. Kejayaan Portugis disebabkan mereka berjaya menguasai Sungai Melaka.

然后过后他们就在24 Ogos 1511 成功占领马六甲。

特地拉长长的 XD

T1. Bab 7: Johor Menegakkan Kewibawaan KMM

葡萄牙占领马六甲了

现在Sultan Mahmud Shah 被打败了

所以他就跟他的随从离开马六甲。

他们经过的地方:

Melaka→ Pagoh→ Bentayan, Muar [他们在这边建一个kubu pertahanan] → Pahang → Pulau Bentan [Pulau Riau]

1521年, Portugis menyerang Bentan. Sultan Mahmud Shah 就跟他打, 打到1526年
过后Sultan Mahmud Shah 跑到Kampar,然后1528年在那边mangkat驾崩

Sultan Mahmud Shah 死掉后, 他的儿子Raja Ali 就变成新Sultan.

Raja Ali = Sultan Alauddin Riayat Shah II是pengasas Johor.

他也被称为Raja Ujong Tanah dan Bentan.

Ujong Tanah 也是Johor

Johor的名字来自perkataan Arab *Jim, Ha, Ra* yang disebut Jauhar yang bermakna permata 钻石

Seri Nara Diraja 其实就是Penghulu Bendahari

Seri Nara Diraja 的工作:

- 1) Mengawal semua pendapatan negara
- 2) Mentadbir istana
- 3) Mengawal hamba raja

然后他们建了一个城堡叫做kota kara sbg kota pertahanan

Sultan Johor menakluki semua tanah jajahan Melaka 之前melaka管的地方他全部拿回来管~
Laksamana Tun Abdul Jamil menempatkan wakilnya

Johor sentiasa diancam oleh Portugis, Aceh, dan Jambi
so 他们的Pusat pentadbiran sentiasa berubah-ubah

Johor bergabung dgn Perak, Pahang dan Japara utk menyerang Melaka ttp gagal

Gabungan antara Johor dgn Belanda mengalahkan Portugis

Laksamana Tun Abdul Jamil mengepung Melaka dari darat manakala Belanda dari laut
过后打败了Portugis, Belanda就占领melaka. 所以Johor还没把Melaka抢回来。

Kebangkitan Aceh

Portugis mengenakan peraturan dan sekatan perdagangan yg ketat serta cukai tinggi

所以pedagang就跑到Aceh做生意

Aceh muncul sbg kuasa politik dan ekonomi yg kuat

Aceh menakluk Pedir dan Pasai menyebabkan lada hitam dpt dikuasai

Persaingan antara Johor dgn Aceh dan Portugis (三角战)

- Johor dan Aceh ingin mengusir Portugis
- Johor menyerang Portugis kerana hendak merampas Melaka
- Aceh menyerang Portugis kerana P menghalang perdagangan A
- A menyerang Johor kerana J mengancam perdagangan A
- P menyerang Johor kerana anggap Johor berpakat dgn A utk menyerang Melaka

Kegemilangan Kerajaan Johor

Faktor- faktor utama:

- a) Kecekapan sultan dan pembesar mentadbir negeri
- b) Kemajuan perdagangan
- c) Perkembangan kegiatan persuratan.

2. Johor merupakan pelabuhan entrepot.

3. Cara perdagangan dijalankan di pelabuhan Johor:

- a) Tukar barang [sistem barter]
- b) menggunakan mata wang.

3. Pelabuhan Johor berkembang pesat kerana pelbagai jenis barang dagangan diperoleh.

4. Kerajaan Johor mengamalkan sistem naungan untuk menjamin keselamatan pedagang asing.

Kemerosotan Kerajaan Johor

Perang Johor-Jambi

1. Jambi merupakan jajahan takluk Johor
2. Jambi muncul sbg kuasa politik dan ekonomi yang baru di Selat Melaka
3. Jambi menyeyingi Johor dan berusaha mebebaskan diri 摆脱johor的管理
4. Jambi meminta bantuan Belanda menyerang Johor
5. Peperangan menjejaskan perdagangan Johor
6. Sultan Alauddin Riayat Shah III berundur dan bersemayam di Pahang
7. Laksamana Tun Abdul Jamil mengalahkan Jambi dgn bantuan Bugis
8. Beliau dianugerahi gelara Paduka Raja

Perebutan Kuasa

Laksamana Tun Abdul Jamil 越来越有权利了

结果他就mengambil alih tugas Bendahara sbg pemangku raja

他选他的他的女婿做sultan dgn gelaran Sultan Ibrahim Shah

Bendahara Tun Habib Abdul Majid 就很不爽他这么有势力

此外, Laksamana Tun Abdul Jamil也选刚满10岁的Sultan Mahmud Shah II做sultan

过后beliau去世了 那个bendahara也得回他的kuasa了~

Tun Abdul Jalil 被选为Bendahara apabila Bendaha Tun Habib Adul Majid去世

Perebutan Takhta

Sultan Mahmud Shah II 是一个sultan yang zalim 残暴的君主

有一天他被杀死

然后那件事情被叫做Sultan Mahmud Mangkat Dijulang

由于他驾崩时没有留下后代

so Bendahara Tun Abdul Jalil被选为sultan Johor

Tun Abdul Jalil memakai gelaran Sultan Abdul Jalil Riayat Shah IV

就这样开始了 kesultanan Johor drp keturunan Bendahara

在Siak的Raja Kechil就不高兴咯

Raja Kechil 讲他是Sultan Mahmud Shah的私生子

过后他menyerang Johor dgn bantuan angkatan perang Minangkabau

Raja Kechil berjaya menguasai Johor dan mengisytiharkan dirinya sbg Sultan Abdul Jalil Rahmat Shah

Penglibatan Bugis di Johor

Raja Kechil menjadi sultan, Raja Sulaiman, putera Sultan Abdul Jalil Riayat Shah IV membuat pakatan dgn anak raja Bugis lima bersaudara utk mengusir Raja Kechil
Raja Kechil dikalahkan dan Raja Sulaiman menjadi sultan Johor
Daeng Merewah digelar sbg Kelana Jaya Putera, dilantik sbg Yamtuan Muda Riau dan Daeng Menampok digelar Raja Tua
Orang Melayu berasa kuasa terhakis manakala Bugis mempertahankan kedudukan mereka
Bugis mempertahankan haknya melantik sultan
Anak mereka menggunakan gelaran raja pada awal nama
Johor meminta bantuan Belanda utk mengusir org Bugis dari Riau
Namun, Bugis kembali semula ke Riau

Pengaruh Syarikat Hindia Timur Belanda
VOC ditubuhkan oleh pedagang Belanda dan bertapak di Betawi
Bimbang penguasaan Bugis dlm Johor mengancam kedudukan Belanda di Melaka
Belanda menguasai Riau dan mempuskan jawatan Yamtuan Muda dan sultan

如果真的不会

起码都要会认这几个faktor utama

- a) Perang Johor- Jambi
- b) Perebutan kuasa
- c) Perebutan takhta
- d) Penglibatan orang Bugis dalam pemerintahan Johor.
- e) Pengaruh Syarikat Hindia Timur Belanda [VOC].

T1. Bab 8: Kerajaan Negeri-negeri Melayu

Kerajaan Negeri-negeri Melayu 可以分成两个

一个是 Kerajaan Melayu yang tua, 在 Kesultanan Melayu Melaka 之前就有了, 然后比较老的

另一个是 Kerajaan Melayu yang baru, 是在 Kesultanan Melayu Melaka 之后才出现的, 比较年轻~

Kedah

Panggilan Kedah oleh pedagang asing:

Cina- Cheh Cha

India- Kataha, Kalagam, Kadaram

Arab- Kalah/ Kalah Bar

Siam- Sai XD

Sultan Muzaffar Shah membahagikan Kedah kepada 3 pusat pentadbiran

a) Kota Palas

b) Langkawi

c) Kota Ulu

1. Pada tahun 1735, pusat pentadbiran Kedah berpindah sehinggalah Kota Setar [现在是 Alor Setar] menjadi pusat pentadbiran yang baru.

2. Kedah menghantar bunga emas kepada raja Siam sebagai **tanda persahabatan** kerana memerlukan sokongan Siam untuk menjamin keselamatannya.

3. Apabila angkatan tentera **Acheh** yang diketuai oleh Sultan Iskandar Mahkota Alam **menyerang Kedah** pada tahun 1619, **Sultan Kedah** berundur ke Perlis **dan meminta bantuan daripada Siam**.

4. Apabila kerajaan **Siam** yang berpusat di Ayuthia **ditawan oleh Burma** pada tahun 1767, **Kedah menjalin persahabatan dengan Burma**. Kedah 看谁有势力就跟谁~

5. Pada kurun ke-18, kerajaan Kedah **kurang stabil**. Ini kerana:

a) Kedah diancam oleh Siam.

b) Berlakunya perebutan takhta dan pertikaian di kalangan kerabat raja.

6. Hubungan baik Kedah dengan Inggeris serta keengganan Kedah akur pada Siam menyebabkan Siam menakluk Kedah pada tahun 1821.

7. Kedah berjaya mendapatkan semula kemerdekaan dari Siam pada tahun 1842.

8. Kedah terkenal sebagai sebuah pelabuhan entrepot.

9. Dalam menguruskan pelabuhannya, Kedah mengamalkan *Undang-undang Laut Melaka*.

10. Kedah menggunakan sistem sukat dan mata wang untuk memudahkan urusan perdagangan.

Perak

Nama sejenis logam iaitu Perak, diambil sempena nama Sungai Perak yang terdapat sejenis ikan berwarna perak

Perak的历史可以通过这两本书了解

1. Sejarah Melayu

2. Salasilah Perak

[考试的时候不要被骗, 它有时会有Salasilah Melayu / Sejarah Perak 的选择= =]

Tun Saban menghadap Sultan Mahmud Shah, memohon seorg putera dirajakan di Perak

Raja Muzaffar dihantar berserta alat kebesaran negeri, **Cura Si Manjakini**

要知道有这东西的存在就好了~名字不用记太清楚, 大概懂就好了, 反正不是要你写~

Ditabalkan menjadi sultan pertama dgn gelaran Sultan Muzaffar Shah

Terkenal dgn **bijih timah**

Perak有什么不知道我打你

Kekayaan hasil bumi dan kemakmuran Perak menarik minat kuasa luar

Acheh menawan Perak dan menjadikannya negeri naungan

Belanda memaksas Perak menandatangani perjanjian dgn VOC

Sultan Iskandar Zulkarnain bersetuju menjual bijih timah kpd Belanda

Bendahara Megat Terawis **menentukan sempadan** antara Perak dgn Siam

Memudahkan pembesar memungut cukai

Siam menakluki Perak dan Perak terpaksa menghantar bunga emas setiap tahun

Perak juga membenarkan org Siam membeli bijih timah tanpa bayaran cukai

Tindakan ini tdk berhasil disebabkan penglibatan Britishi melalui **Perjanjian Low**

Pahang

Panggilan Pahang

Cina: *Phang/Pahangh*.

Arab: *Fahan*

Sejarah Melayu: Pura

Menurut catatan Chao Ju-Kua: Pohong

Cerita tradisi org Melayu: pokok Mahang yg tumbang merentangi Sungai Pahang di Kg Kembahang

Kerajaan Melayu Pahang diasaskan oleh Sultan Muhammad Shah, putera Sultan Mansor Shah.

Pada tahun 1470 Sultan Mansor Shah menabalkan putera baginda Raja Muhammad menjadi sultan Pahang dengan gelaran Sultan Muhammad Shah.

Peristiwa Pembunuhan Tun Besar

Tun Besar是Tun Perak的儿子

- Pada suatu hari, Raja Muhammad melalui tempat Tun Besar dan kawan-kawannya bermain sepak raga.

- Tun Besar menyepak sepak raga terkena pada destar Raja Muhammad.

- Destar Raja Muhammad jatuh ke tanah menyebabkan beliau marah, lalu menikam Tun Besar.

- Pengikut-pengikut Bendahara mahu memberontak tetapi dihalang oleh Bendahara Tun Perak.

- Bendahara meminta supaya Raja Muhammad tidak dirajakan di Melaka. 为了避免他的手下反抗

8. Pemerintah Pahang dari keturunan raja Melaka berakhir apabila Pahang diletakkan di bawah pemerintahan Yamtuan Muda Johor iaitu Raja Bajau.

9. Apabila berlaku perpecahan dalam kerajaan Johor, Pahang diletakkan di bawah penguasaan Bendahara Johor.

10. Pada tahun 1882, Bendahara Wan Ahmad berjaya merampas kuasa daripada Bendahara Tun Mutahir dan menjadi sultan Pahang dengan memakai gelaran Sultan Ahmad al-Muadzam Shah.

Kelantan

- Ho-lo-tan, Kuo-lo-tan (恐龙蛋 orz)
- Gabungan antara kolam yg bermaksud tanah dgn autam yg bermaksud sempadan 分界线
- Diperintah oleh bbrp org raja di daerah yang berasingan
- Masyarakat Kelantan bersatu bawah pemerintahan Long Yunus 他管时就统一了~
- Memindahkan ibu kota ke Kota Bharu
- Menghadapi pertikaian dgn sultan Terengganu
- Long Yunus mangkat dan Kelantan diserang oleh Terengganu dgn bantuan Patani
- Kelantan tewas
- Long Muhammad, Long Yunus的儿子, membebaskan semula Kelantan
- Mengisytiharkan dirinya sbg Sultan Muhammad I
- Menjalin hubungan diplomatik dgn Siam
- Siam membalas dgn memberi hadiah
- Penghantaran bunga emas setiap tiga tahun sekali
- Juga dikenali dgn panggilan Negeri Cik Siti Wan Kembang

Terengganu

sebutan taring anu

anu merujuk sebutan bagi harimau

Tun Zainal Abidin Paduka Maharaja drp keluarga Bendahara Pahang dilantik menjadi raja Terengganu dgn gelaran Sultan Zainal Abidin I

Zaman kegemilangan, Sultan Mansor Shah I, muncul sbg pelabuhan terpenting

Melibatkan diri dlm perdagangan dan melantik wakil untuk menjaga urusan perdagangan

Menjalin hubungan persahabatan Siam

Menghantar bunga emas ke Siam sbg tanda persahabatan namun Siam menganggap pemberian bunga emas sbg tanda Terengganu mengakui ketuanan Siam [Siam自恋狂]

Sultan Omar berpegang kuat pada ajaran agama Islam

有送bunga emas给Siam的州:

- a) Kedah
- b) Kelantan
- c) Terengganu

Perak没有因为那个Perjanjian Low.

Selangor

nama Sungai Selangor

Pemerintahan di Selangor berasaskan kg kecil

Sultan Selangor berasal drp org Bugis

Tun Perak dilantik menjadi penghulu

Org Bugis mendiami kws pantari

Klang berada di bawah kuasa Org Besar Klang yg bergelar To' Engku Klang
OBK menghadiahkan cap mohor kpd Yamtuan Selangor
Kedudukan Bugis semakin kukuh ketika Raju Lumu dilantik sbg raja Selangor memakai gelaran Sultan Salehuddin Shah
Sultan Ibrahim mengganti Sultan Salehuddin memajukan Selangor

Kekayaan **bijih timah** menyebabkan Belanda ingin menguasai Selangor
Belanda menyerang Sultan Ibrahim dan baginda berundur
Baginda berjaya mendapatkan semula Kuala Selangor
Belanda mengepung KS dan menyebabkan Sultan Ibrahim Shah meminta pertolongan Perak
Perjanjian kerjasama dibuat antara kerajaan Selangor dgn Perak
Sultan Muhammad Shah dilantik selepas kemangkatan Sultan Ibrahim Shah

Negeri Sembilan

Menarik kedatangan orang Minangkabau dan menetap di Naning, Sg. Ujong, dan Rembau
Ingin menunjukkan taat setia kpd sultan Melaka kerana sultan mereka berasal dari Melayu-Jambi

Faktor-faktor N.S tidak aman:

1. Kejatuhan Melaka di tangan Portugis
2. Kekuatan pengaruh Bugis di Johor
3. bermulanya kesultanan Bugis di Selangor

Penghulu-penghulu NS memohon sultan Johor menempatkan seorg putera raja mentadbir NS
Johor memberi kuasa kpd penghulu NS mendapatkan seorg **anak raja** dari **Pagar Ruyong** iaitu Raja Melewar
Raja Melewar telah mendapatkan keizinan **memerintah NS** dan ditabalkan sbg Yamtuan
Amalan melantik pembesar dari Pagar Ruyong berakhir selepas Raja Lenggang menjadi Yamtuan Besar
NS mengeluarkan bijih timah, beras, dan hasil hutan

T1. Bab 9: Warisan Kesultanan Melayu

Sistem Pemerintahan dan Pentadbiran

Sistem pemerintahan ialah cara pentadbiran dan pengurusan sesebuah kerajaan

Sistem Pemerintahan dan Pentadbiran Negeri-negeri Melayu

1. Memiliki **kesempurnaan, kebolehan, dan keistimewaan** 称赞 XP
2. Memastikan pembesar dan rakyat melaksanakan tugas yang diamanahkan
3. Kedaulatan raja dpt dilihat melalui kemampuannya melaksanakan undang-undang dgn adil
4. Dapat menjamin keamanan, kesetiaan, dan sokongan rakyat
5. Kecemerlangan, keunggulan peribadi, dan kepahlawanan menentang musuh mengukuhkan daulatnya
6. **Kedaulatan diperkukuh** dgn **alat-alat kebesaran**
7. Cap homor diraja untuk mengesahkan arahan dan lambang surat rasmi kerajaan
8. Alat-alat kebesaran yang tdk boleh digunakan oleh rakyat biasa
9. **Warna kuning** sbg **hiasan**
10. Payung **putih** dikhaskan kpd **raja**, manakala payung **kuning** digunakan oleh **anak raja**
11. **Nobat**: alat muzik diraja-dimainkan dlm upacara **pertabalan raja**, **kemangkatan raja**, dan **kerabatnya** atau **keberangkatan raja ke balairung seri**
12. Menggunakan bahasa dlm/istana - rakyat dilarang menggunakan
13. Perintah mesti dilaksanakan
14. **Rakyat yg menderhaka akan ditimpa tulah** iaitu bencana yg menimpa individu, msykt dan negara
15. Pembesar membantu pentadbiran dan diberi kuasa mentadbira dan mengutip cukai

16. Jajahan ditadbir oleh pembesar yg dilantik oleh sultan melalui pemberian surat tauliah
17. Tugas pembesar ialah menjaga dan mengekalkan keamanan, mempertahankan kedaulatan negeri, menyerahkan sbhg hasil dan cukai kpd kerajaan, serta menyediakan tenaga kerja
18. Ketua kg/penggawa/penghulu membekalkan tenaga tentera, mengekalkan taat setia msykt kg, menjadi perantara antara pembesar dgn rakyat
19. Golongan agama: penasihat sultan, kadi, mufti atau pembesar, berdakwah, mengendalikan pengajian agama, menghasilkan karya agama
20. Ahli magis seperti bomoh mahir dlm bidang perubatan juga dilantik menjadi pemimpin

Sistem PNP NS

21. Sistem PNP mengikut Adat Perpatih
22. Adat Perpatih dan Adat Temenggung berasal dari Sumatera
23. Adat ini terbentuk apabila pembesar di Sumatera membahagikan kws pentadbiran kpd dua org anaknya, Datuk Perpatih dan Datuk Ketemenggungan
24. Org yg mahir mentafsir dan melaksanakan hukum dinamakan ketua adat dlm undang adat T

Yamtuan Besar

只有NS是Adat Perpatih的~

Pemerintah tertinggi ialah Yamtuan Besar/Yang Dipertuan Besar

Undang: ketua segala luak/luak

Empat luak diperintah oleh Undang

Tugas utama Undang ialah memilih Yamtuan Besar

Lembaga merupakan ketua suku atau waris

Peranan Lembaga: Memilih Undang, menjaga keselamatan dan keamanan, menyelesaikan pertelingkahan antara suku, mengendalikan pembahagian harta pusaka, menjadi org perantaraan antara anggota sukunya dgn Undang

Buapak: ketua Perut, menjadi tempat rujukan soal yg berkaitan dgn adat dan hukum

Setiap anggota Perut merupakan Anak Buah

Mempunyai alat kebesaran diraja yg menjadi lambang kekuasaan dan pengesah Yang Dipertuan Besar

总之呢, Adat Perpatih是demokrasi的

Undang-undang Adat

Adat Temenggung	Adat Perpatih
• autokratik • 重男轻女 • perkahwinan mengikut hukum syarak • hukuman bertujuan memberi pengajaran	• demokrasi • ibu diutamakan • perkahwinan sesama suku dilarang • hukuman dijatuhkan utk pemulihan

总之记得, Adat Temenggung是重男轻女, 然后全部用Islam 的, 然后王最大最不公平的
然后Adat Perpatih 就比较民主, 公平一点

Undang-undang Bertulis

Antara undang-undang yang terawal ialah:

- a) Hukum Kanun Melaka
 - i. Terdiri daripada 44 fasal
 - ii. Digubal pada zaman Kesultanan Melayu Melaka.
- b) Undang-undang Laut Melaka
 - i. Digubal bagi menentukan peraturan pelayaran dan perdagangan
 - ii. Digubal pada zaman kegemilangan Kesultanan Melayu Melaka.

Undang-undang bertulis里面写的东西:

Hukum Kanun Melaka:

- Hak dan keistimewaan raja dan kaum kerabatnya
- Peranan dan tanggungjawab raja dan pembesar
- Unsur Islam yang berkaitan dengan jenayah, muamalah, keluarga, keterangan, dan acara.

Undang-undang Laut Melaka:

- Tugas nakhoda dan anak kapal
- Langkah keselamatan dalam kapal
- Penyewaan dan penumpangan kapal dagang
- Kuasa nakhoda menjatuhkan hukuman
- Peraturan perdagangan di kapal

Undang- Undang Pahang:

- Adat lembaga negeri, keistimewaan raja serta pembesar.
- Undang-undang jenayah ,penderhaka, penzina dan undang-undang awam.

Undang-undang Kedah

- Undang-undang pelabuhan seperti cukai, peraturan keselamatan pelabuhan, serta peraturan timbangan dan ukuran.

Undang-undang Perak

- (*Memperkata tentang 99 kesalahan dan hukuman*)
- Syarat memegang jawatan kerajaan.
- Peraturan adat istiadat menghadap dan melantik raja.
- Hukuman jenayah, undang-undang dan pertanian.
- Undang-undang kekeluargaan seperti perkahwinan, penceraian dan zina.

Kegiatan Ekonomi di Negeri-negeri Melayu

Pertanian

1. Melayu rajin menanam tanaman sbg sumber makanan 种田来维生和作为食物
2. Tertumpu di kws berhampiran dgn sungai
3. Untuk menambah hasil pertanian, para petani membina empangan untuk menakung air dan kemudian disalurkan ke kawasan pertanian melalui terusan seperti **Terusan Wan Mat Saman** di Kedah.

Perikanan

4. Melayu Menggunakan peralatan tradisional spt serkap, tangguk, bubu, dan tanggul

Kraf Tangan

5. Kreatif dan berkemahiran
6. Bijak memanfaatkan sumber-sumber semula jadi 用天然资源做手工艺品

Perlombongan

7. Kws utama bijih timah:
 - a. **Lembah Kinta**, Larut, Dinding dan Beruas di Perak
 - b. Sg Linggi dan Sg. Ujong di NS
 - c. Sg Bernam, Sg Selangor dan Sg Klang di Selangor
8. Kaedah melombong: Mendulang atau melampau dan lombong siam
9. Kws utama emas: Kelantan, Pahang, dan Terengganu

Sistem Percukaian

10. Sungai menjadi perhubungan dan pengangkutan awam serta tempat yg penting utk memungut cukai
11. Cukai labuh batu: dipungut di sepanjang sungai
12. Cukai bebas kuala: dipungut di kuala sungai 有kuala就是在kuala sungai~

Sistem Serah

13. Pemberian sebhg drp hasil tanaman kepada pemerintah sbg balasan kpd pembesar
14. Serah是交, 给的意思, 所以就是给领导者一些东西咯~

Sistem Kerah

15. Pekerjaan yang dibuat tanpa diberi upah (免费劳工)
16. kerah, 前面ker代表kerja, 就是做工~

Perdagangan

17. Secara berjual beli atau barter
18. Sultan dan pembesar menjadi pemodal dan memonopoli kegiatan perdagangan
19. Dijalankan oleh rakyat biasa
20. Pusat perdagangan terletak di pelabuhan yg berhampiran dgn muara sungai
21. Pusat mengumpul dan mengedar barangan
22. Barang dagangan utama ialah rempah, bijih timah, lada hitam, hasil hutan(meramu)
23. Kulit siput geweng dan gerus sbg mata wang
24. Kemudian membawa kpd penggunaan mata wang drp emas dan timah
25. Melaka: Kaleng(calains) diperbuat drp timah
26. Terengganu: wang emas dan kupang berbeentuk segi lapan, wang syiling keping atau pitis serta jokoh
27. Johor: mas dan kupang
28. Kelantan: wawng emas kijang, dinar, kupang dan pohon pitis
29. NS, Pahang, Selangor, Perak: mata wang jongkong tampang atau timah
30. Sel: jongkong timah dikenali sbg tampang sebuaya
31. Kedah: berbentuk ayam jantan

Timbangan, Sukatan, dan Ukuran

32. Sukatan: mengukur isipadu
33. Timbangan: mengukur berat
34. Kedah: unit relung mengukur keluasan tanah
35. Jarak antara kg dgn kg lain berdasarkan tempoh masa

Pengangkutan

36. Jalan air penting kerana lebih mudah dan cepat
37. Masyarakat Melayu juga menggunakan **Denai Penarikan**
38. Nama jalan ini disebabkan perahu ditarik utk sampai ke sungai
39. Jalan tersebut menghubungkan Pahang dgn Melaka
40. Penempatan didirikan di kws berhampiran dgn sg

Sosiobudaya

Struktur Masyarakat Melayu Tradisional

Taraf sedia (原本): pertukaran tugas atau pekerjaan tanpa menjejaskan taraf social

例如他爸爸是一个农夫, 然后他儿子的taraf就是比较低的

Taraf pencapaian (成绩): berubah ke lapisan yg lebih tinggi kerana kebolehan istimewa atau khidmat baktinya kpd pemerintah

不过呢那个农夫的孩子可以通过pencapaian达到更高的taraf

Golongan Pemerintah 领导者

1. Terdiri drp raja, keluarga dan kaum kerabatnya, pembesar, ulama dan pendeta
2. Memelihara perpaduan, keamanan, dan kemakmuran
3. Perak menggunakan sistem giliran
4. Raja dibantu oleh kaum kerabat dan menjalankan tugas rasmi
5. Kerabat diraja juga dilantik menjadi pembesar
6. Golongan pembesar membantu menjalankan pentadbiran
7. Mengarahkan rakyat melakukan kerja awam
8. Jawatan ini disandang secara monarki dan dilantik oleh raja
9. Ulama mendidik rakyat spy berakhlak mulia, penasihat sultan, guru agama, kadi, imam
10. Pendeta pakar dlm ilmu pengetahuan dan mahir dlm salasilah, kesusasteraan, kebudayaan, kesenian dan adat istiadat Melayu
11. Pendeta juga merupakan pakar rujuk raja atau sultan dan rakyat (活生生的字典)

Golongan Diperintah

1. Diperintah drp golongan merdeheka dan hamba
2. Merdeheka ialah rakyat biasa yg bermastautin tetap dan org asing
3. Bebas melakukan sebarang kegiatan tetapi mematuhi dan menghormati undang-undang
4. Hamba ialah kumpulan msykt yg terbawah
5. Berkaitan dgn pertanian, perlombongan dan pertahanan

Gaya Hidup Golongan Bangsawan dan Golongan Rakyat

Bangsawan

1. upacara pertabalan sultan Melaka, Bendahara duduk berhampiran dgn singgahsana
2. Laksamana dan Seri Bija Diraja membawa pedang kerajaan
3. Alat-alat kebesaran kerajaan dibawa bersama
4. Kemangkatan raja, jenazah baginda disempurnakan
5. Bendera kuning diturunkan dan diganti dgn putih
6. Tembakan meriam dilepaskan bagi menghebahkan kpd rakyat ttg kemangkatan raja
[还放炮...好像庆祝酱 >.<]
7. Menjunjung duli dilakukan di balairung seri ketika menghadap dan mnyembah raja
8. Perlu menggunakan istilah patik dan tuanku
9. Dilarang menggunakan bahasa istana
10. Perlu bertanjak, berpancung, dan keris hendak diselit di hdp
11. Dilarang memakai kain nipis yg dipanggil kasa
12. Upacara menyambut tetamu dibuat berdasarkan kedudukan negara utusan
13. Pakaian diraja dibuat dgn emas dan permata

他们的生活方式就像有钱人酱咯

Rakyat

14. Gotong-royong dan menghormati jiran
15. Budaya ziarah-menziarahi

Kegiatan Sosiobudaya

Kegiatan masa lapang

16. Golongan bangsawan dan rakyat bermain sepak raga, catur, senjata, bersilat, dan menunggang kuda
17. Di istana, golongan penghibur spt tukang cerita menghiburkan sultan dan pembesar
18. Golongan rakyat bermain layang-layang, gasing, bersilat, congkak, bercerita, berpantun

Karya Pesuratan

19. Dihasilkan melalui tulisan jawi
20. Dapat menambahkan ilmu pengetahuan

Kesenian Rakyat

21. Hasil ciptaan rakyat
22. Seni tari dan suara
23. Sifat kreatif serta hubungan yg rapat dgn alam sekitar dijelmakan dlm reka bentuk rumah
24. Dipengaruhi oleh unsur di luar alam Melayu
25. Ukiran bercorak ukiran timbul, terbenam, dan tembus
26. Seni tekak: sejenis kraf tangan
27. Kain baldi dijadikan kain dasar dan disulam dgn benang emas
28. Seni tenun: tuncun biasa, benang ikat celup, songket
29. Seni mempertahankan diri dan bermain senjata mendisiplinkan serta membentuk ketahanan diri

Adat Resam

30. Adat perkahwinan, adat menyambut kelahiran bayi, dan adat berkhitan
31. Merisik: mengetahui gadis tersebut sudah mempunyai atau tdk. Cincin tanda diberikan sbg tanda setuju
32. Meminang: pihak lelaki menghantar rombongan peminangan dgn membawa cincin pertunangan. Tarikh akad nikah dan majlis perkahwinan akan ditetapkan
33. Akad nikah: diadakan di rumah pengantin perempuan. Dijalankan oleh juru nikah
34. Adat menyambut kelahiran bayi diadakan selepas seminggu bayi dilahirkan
35. Kenduri dan upacara mencukur rambut bayi sbgt tanda kesyukuran
36. Kanak lelaki yang baligh atau cuup umur dikhatankan
37. Kanak lelaki akan dimandikan dan diarak mengelilingi kampung
38. Dijalankan oleh Tuk Mudin

Pendidikan

39. Tidak formal: mempelajari pantang larang, adat istiadat, dan adab sopan drp ibu bapa/ org dewasa, disampaikan melalui cerita lisan, peribahasa, pantun dan teka-teki, pertukangan dan ilmu perubatan tradisional
通常是在家里教的, 就是你父母给你的知识
40. Formal: pendidikan agama Islam diajar di istana, masjid, pondok, madrasah, surau, atau di rumah guru agama, melanjutkan pelajaran agama ke Makkah
多数都有一个地方给你学习的

Oh yeah
终于完了~

T1. Bab 10: Sarawak

Latar Belakang Sejarah Sarawak

1. Nama berasal drp nama Batang Sarawak atau Sungai Sarawak
2. Kewujudan manusia di Sarawak dibuktikan melalui penemuan beberapa peninggalan sejarah di Gua Niah
 - a. tembikar
 - b. alat perkakas
 - c. lukisan yg diconteng pada dinding gua

Pertalian Sarawak dgn Kesultanan Brunei dan Sulu

3. Sarawak ditadbir oleh Brunei
4. Brunei membahagikan Sarawak kpd beberapa unit jajahan dan seorang pembesar di jajahan tersebut diberi kuasa autonomi 有自主权

Corak taburan penduduk berselerak menyebabkan penduduk tidak banyak berhubung dengan orang luar.

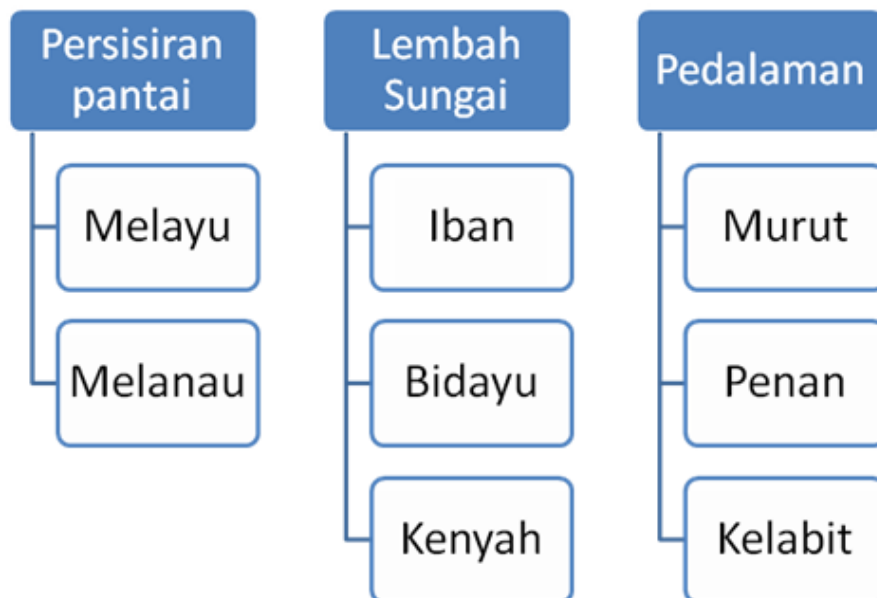
Keadaan ini mendorong setiap kumpulan etnik membentuk identiti kebudayaan masing-masing mengikut persekitarannya.

[很少跟外人沟通所以每个族群都有特色] ==

Masyarakat Sarawak

Penempatan Penduduk Sarawak

1. Etnik di Sarawak terbahagi mengikut kws penempatan

Kegiatan Sosiobudaya

Pendidikan

1. Tidak formal dan formal
之前提过了反正你都明白了就不用解释~

Peraturan dan Adat Resam

1. Mempunyai keunikan yg tersendiri mengikut sosiobudaya etnik masing-masing 每个不同
2. Bukan beragama Islam: patuh kpd cara hidup dan adat resam 不是islam就跟自己的风俗习惯

Org Iban

3. Menyimpan pasu, gong, dan tempayan yg dipanggil tajau
4. Diwarisi secara turun-temurun, bernilai, suci dan dihormati
5. Harta simpanan dan diperoleh secara tukar barang
6. Org Kaya, Kelabit, dan Kenyah (3K)
7. **Menindik telinga** dan menggantung gelang-gelang timah atau tembaga hingga cuping telinga menjadi lanjut (menggambarkan kecantikan?)
8. Anting-anting diwarisi secara turun-temurun
9. Melukis tatu atau mencacah badan
10. Org Melayu Sarawak
11. Mengamalkan peraturan dan adat resam yg berasaskan ajaran agama Islam
12. Hidup bermasyarakat dan saling membantu
13. Iban, Bidayuh dan Org Ulu
14. Tinggal di rumah panjang yg berfungsi spt perkampungan
15. Ketua rumah atau tuai rumah menjaga keamanan
16. **Tuai rumah**: org yg bertanggungjawab menjaga keamanan di kwsnya, menyelesaikan masalah spt perkahwinan, penceraian, peraturan, dan perayaan
17. Tarikh Hari Gawai atau pesta menuai dan perayaan "Beranyi" ditentukan oleh tuai rumah

Kebudayaan

Melanau

1. Merayakan Perayaan Kaul
2. Diadakan utk menjamu ipok yg mengawal laut
3. Utk memperoleh tangkapan ygm emuaskan dan selamat di laut serta mengelakkan penyakit

Iban

4. Merayakan Perayaan Gawai (Pesta Menuai)
5. Menarik Tarian Ngajat sbg tanda kesyukuran dlm pesta menuai padi

Org Melayu Sarawak

6. Kesenian tradisi yg dinamakan bergendang
7. Lelaki menari manakala perempuan bermain gendang sambil menyanyi dan berpantun

Agama dan Kepercayaan

1. Kepercayaan yg berbeza
2. Sebilangan kecil bumiputera masih mengamalkan animisme
3. Melanau mempercayai makhluk ghiaib yg dipanggil ipok
4. Orang Penan dikenali sbg **Penan nomad** kerana **berpindah-randah** terutamanya apabila berlaku kematian
5. Mereka dilarang menetap secara kekal di sesuatu tempat dan dilarang menebang pokok besar serta melapangkan kws hutan
6. Iban berpegang teguh pd kepercayaan apabila membuka penempatan, kws tanah yg hendak didirikan hendaklah disemah
7. Petanda lain spt bunyi burung menanda mereka tdk boleh mendirikan rumah di kws itu

Kegiatan Ekonomi

Sara diri 自己养自己

1. Menyara hidup dgn menanam padi huma atau padi bukit, nelayan, memungut hasil hutan dan berniaga secara kecil-kecilan
2. Berburu dan memeungut hasil hutan paling penting

Melayu	Melanau	Iban, Kayan, Kenyah
• menanam padi sawah dan kelapa • peniaga kecil dan org tengah	• menanam padi sawah • nelayan	• menanam padi huma • berburu dan memungut hasil hutan

Org Bidayuh	Kelabit
• menanam padi huma • peladang	• menanam padi sawah • berburu • memungut hasil hutan

Pertanian

1. Penanaman padi huma, padi sawah, lada hitam, dan sagu merupakan kegiatan pertanian yang penting di Sarawak.

- a) Padi huma ialah makanan yang penting bagi kaum Iban, Bidayuh, dan Orang Ulu.
- b) Penanaman padi huma tidak memerlukan sistem saliran dan boleh ditanam di kawasan yang berbukit-bukau.

- 2. Orang Kelabit terkenal pengeluaran beras Bario.
- 3. Perusahaan sagu diusahakan oleh kaum Melanau.
- 4. Tepung sagu atau lematak diperoleh drp isi pokok sagu yg dipanggil ripo
- 5. Lada hitam diusahakan oleh Kedayan dan Murut
- 6. Lada hitam merupakan tanaman tradisional terpenting di Sarawak

Perlombongan

- 1. Sejak kurun ke-19, antimoni dan emas merupakan bahan galian Sarawak yang terpenting.
- 2. Pada peringkat awal, kegiatan perlombongan dikuasai oleh Datu Patinggi Ali.
- 3. Antara kaum etnik yang terlibat dalam kegiatan perlombongan ialah:
 - a) Kaum Bidayuh terlibat dalam mengusahakan kedua-dua jenis perlombongan tersebut.
 - b) Orang Cina di Bau, Paku dan Bidi menjalankan kegiatan melombong emas.

Perdagangan

- 1. Sejak zaman Kesultanan Melayu Melaka, Sarawak telah menjalin hubungan perdagangan dengan Melaka.
- 2. Brg dari Sarawak spt emas telah diperdagangkan di Melaka
- 3. Sarawak dikunjungi oleh Cina utk memperoleh lada hitam dan sbgnya
- 4. Mereka juga menjual brg besi dan kaca di Santubong
- 5. Kemajuan kegiatan perdagangan menarik minat pedagang asing dan membawa barang

最重要是背什么族出产什么，有什么kepercayaan 那些而已~

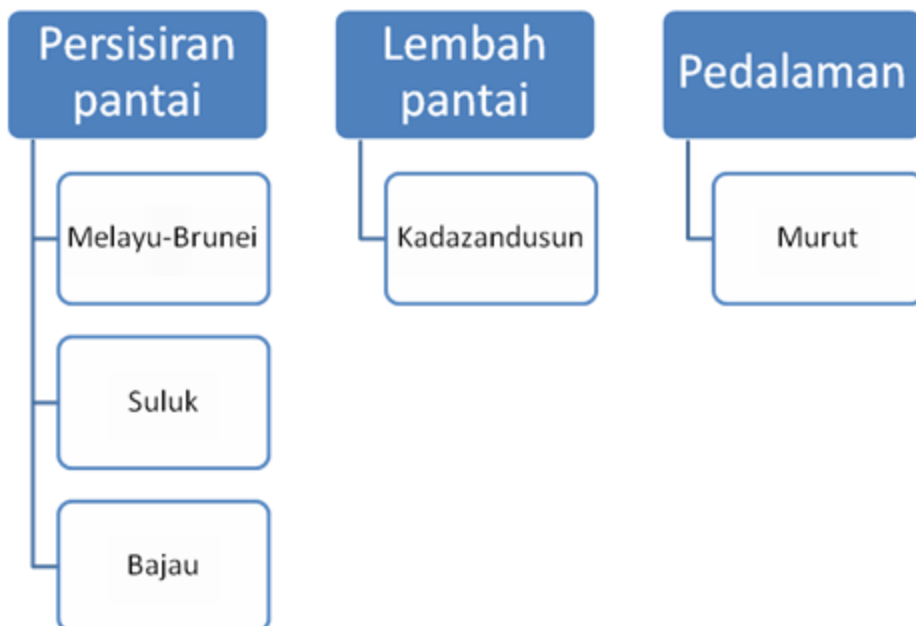
T1. Bab 11: Sabah

Pertalian dgn Kesultanan Brunei dan Sulu

1. Sabah tdk mempunyai pemerintahan beraja, sultan atau organisasi yg boleh diiktiraf sbg negeri
 2. Sistem pemerintahan terbahagi kpd tiga
 - a) sistem politik kesukuan
 - Terdapat di daerah pedalaman yg diduduki oleh peribumi
 - Hidup dlm kelompok yg kecil dan dipisahkan drp kumpulan lain oleh BMB
 - b) sistem politik kesultanan
 3. Sistem politik kesultanan
 - Diamalkan di bahagian persisiran pantai
 - Bermula apabila Sabah dikuasai oleh Brunei
 - Pemerintahan Brunei dilanda pelbagai masalah sehingga berlaku perbutan kuasa
 - Sultan Muyiddin menyerahkan kws timur laut Brunei kpd Sultan Sulu kerana pertolongannya menewaskan musuh
 - Sabah diperintah oleh dua kesultanan iaitu Brunei dan Sulu
- c) sistem politik ketua bebas

Masyarakat Sabah

Kumpulan Etnik dan Penempatan

Kegiatan Sosiobudaya

Pendidikan

Formal dan tidak formal

Peraturan dan Adat Resam

1. Amalan undang-undang adat bertujuan memelihara dan menjamin kesejahteraan hidup
2. Contohnya babas, sogit dan kepanasan bagi mengeratkan hubungan masyarakat
3. Kadazandusun mempercayai undang-undang adat
4. Jika seseorang tidak mematuhi undang tersebut, malapetaka seperti wabah penyakit, bencana alam, serta kerosakan tanaman akan menimpa masyarakat
5. Adat Pertanian
6. Monogit ialah upacara memuja semangat padi semasa menanam dan menuai padi
7. Orang Kadazandusun: Pesta Menuai
8. Tarian Sumazau akan dipersembahkan sebagai hiburan
9. Adat Perkahwinan
10. Bajau lazimnya akan diadakan pada 14 dan 15 hari bulan Hijrah kerana cahaya bulan terang
11. Cahaya bulan yang terang pada tarikh menandakan pengantin akan dimurahkan rezeki
12. Mengadakan upacara perkahwinan pada hari Rabu dan Ahad
13. Dijalankan antara kaum kerabat dengan mengadakan acara maglamilami
14. Adat Kematian
15. Kematian berlaku pada kaum Murut, saudara-mara akan memukul tiang rumah

Agama dan Kepercayaan

1. Pagan dan animisme
2. Islam membawa perubahan di kalangan Bajau dan Melayu-Brunei
3. Mewujudkan sistem ketua di sesebuah kampung atau orang tua di rumah panjang
4. Islam: ketua menguatkuasakan hukum agama Islam
5. Orang Tua menguatkuasakan undang-undang adat di kalangan etnik yang bukan Islam

Kadazandusun	Murut
• animisme, sebilangan Islam • Tuhan: Kinorohingan • roh akan pergi ke G. Kinabalu • Magavau dijalankan utk menghormati semangat padi • Kaamatan sbg tanda kesyukuran • Ratu Cnatik atau Unduk Ngadau melambangkan Huminodun yg dikorbankan menjadi padi • Bobohizan membuang kepanasan	• animisme • G. Antulai/G. Ara/G. Hantu dianggap tempat suci • mempercayai Aki Kopuno iaitu kuasa yg mencipta segala-galanya • Bablian berhubung dng kuasa ghaib

Kesenian

- 30, 31 Mei, petani akan menjual hasil tanaman di tempat Perayaan atau Tamu Besar
- Tarian Magunatin
- Menyambut hari Megavau iaitu memuja semangat padi
- Tarian Sumazau
- Pesta menuai, musim perayaan dan dlm majilis tertentu
- Tarian Mangalang
- Menyambut tetamu yg datang dari jauh, berpindah rumah dan Hari Monggotom (Hari Pesta Menuai Padi)
- Alat muzik diperbuat drp buluh
- Rumah panjang yg ditinggal Org Murut dan Rungus diperbuat drp hasil hutan
- Ketua rumah panjang merupakan penghubung antara pemerintah dgn rakyat
- Memanfaatkan sumber alam utk membuat kraf tangan

Kegiatan Ekonomi

- Bergantung pada BMB
- Pertanian pindah: padi huma
- Pertanian kekal: padi huma, tertumpu di kalangan Kadazandusun
- Juga menanam ubi, keledek, sayur-sayuran, buah-buahan, kelapa dan penternakan
- Persisiran pantai memungut hasil hutan termasuk agar-agar, timun laut dan karang laut
- Bajau merupakan penyelam dan pengutip hasil laut yg mahir
- Bajau merupakan nelayan yg menggunakan cara penangkapan tradisional
- Gua Gomantong di Sandakan-pengeluar utama sarang burung
- Sarang burung putih lebih berkhasiat berbanding dgn coklat

10. Murut memungut hasil hutan

Perdagangan

11. Bertukar barang dan berjual beli
12. Pasar tamu, peniaga dari kws pedalaman dan kg yg berdekatan akan berkumpul utk menjual hasil keluaran
13. Org Bajau, Melayu-Suluk memperdagangkan hasil laut dan beras
14. Kadazandusun dan Murut memperdagangkan hasil hutan.

后面懒惰翻译
不会自己查字典
再不然就来问我~